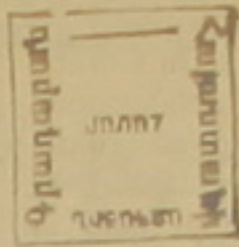

Ազգ

Azg
armenian daily

ՏՐԱԾԱՇՐԱՆ

Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ռուսաստանը եւ Թուրքմենստանը զայնանավորվել են Կաստիցը բաժանել ըստ հասակի

ՍՈՒՒ, 3 09 ՈՍՏՈՍ, ԱՌՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 2-ին Ռուսաստանը, Ղազախստանը, Ադրբեջանը եւ Թուրքմենստանը սկզբունական զայնանավորվածության են հասել ծովի հասակով Կաստիցի բաժանման հարցում:

Ըստ Ղազախստանի նախագահ Լուրսուլթան Նազարբայեի, հինգ-ճարտի կայացած Ռուսաստանի, Ղազախստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիման ընթացում միասնական կարծիք է արտահայտվել «միջին գծով» Կաստից ծովի բաժանման հնարավորության մասին, որը զետք է անցնի ծովի հասակով: «Նովոսի» գործակալությունը հաղորդում է, որ Նազարբայեը չի բացառել 12 մղոնանոց սահմանները զոտի մցնելու մասին Սափարմուրադ Նիյազովի առաջարկությունը ֆննարկելու հնարավորությունը:

Անդրադառնալով Իրանի դիրքում, որը զհանգում է Կաստիցի

զից ծովը բաժանել սեկտորների, Նազարբայեին ստել է, որ ԱՊՅ զետությունները խՍՀՄ իրավաճանգորդներ են եւ ճանաչում են բոլոր սահմանները, այդ թվում եւ արտաին: Ըստ նրա, ֆանի որ խՍՀՄ-

ի եւ Իրանի միջե սահմանները որոշված էին, աղա դրանք վերանայելու ճանկացած փորձ բացասական հետեանմներ կունենա անբողջ սարածաբանի կայունության համար:

ՈՐԾՈՍ

Տեյդար Ալիեւ. «Ղայաստանը բազմիցս հետ է կանգնել ձեռք բերված զայնանավորվածություններից»

ՍՈՒՒ, 3 09 ՈՍՏՈՍ, ԱՌՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 3-ին Ադրբեջանի նախագահ Տեյդար Ալիեւը վերադարձել է Սոչիում կայացած ԱՊՅ երկրների զեկավարների ոչ զաճոնական հանդիման ավարտից հետո: Ինչոետ հաղորդում է «Էմ Փի էյ» գործակալությունը, հանրադեական եւ արտասահմանյան լրատվաիջոցների ներկայացուցիչներին տեղեկացնելով այցի արդյունների մասին նախագահ Ալիեւը «Բինա» օդանավայանում հայտնել է, որ մի ճարք երկրորդ հանդիմաններ է ունեցել, այդ թվում Ռուսաստանի եւ Ղայաստանի նախագահներ Վ. Պուտինի եւ Ռ. Բարադյանի հետ:

որոճակի կոնկրետ արդյունների ձեռք բերումը տեղեկացվությունը կմնա ճարցնի: Սեկնարանելով Ղայաստանի զեկավարության այն արտահայտությունները, որ Ղարաբադյան հակամարտության կարգավորման բանակցություններում առաջընթաց կարող է ձեռք բերվել միայն փարիզյան սկզբուններին Ադրբեջանի վերադառնալու զետում նախագահ Ալիեւը նեել է, որ Ֆրանսիայի մայրաղաֆում ֆննարկվել են մի ֆանի սարքերակներ, սակայն դրանցից եւ ոչ մեկի ուղղությամբ կոնկրետ զայնանավորվածություն ձեռք չի բերվել: «Ղայաստանն ինքն ֆանիցս հետ է կանգնել ձեռք բերված զայնանավորվածություններից», հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահը:

Նախագահը չի տեղեկացրել մամուլին Բարադյանի հետ բանակցությունների մասին նեելով, որ մինչե

Թուրքիան հրաճարվում է Ղայաստանի հետ սահմանի վերազծումից

ԵՐԵՎԱՆ, 3 09 ՈՍՏՈՍ, ԱՌՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիան հրաճարվում է հայ-թուրքական սահմանի վերասահմանազծում կատարելուց զաճառաբանելով այն ռուս սահմանադաիների հետ երկխոսության իր անղաճարտությանը: Ինչոետ հաղորդում է «Deutsche Welle» ռադիոկայանը, Ղայաստանի զետական սահմանի սահմանազաման եւ սահմանազծման զետական հանձնաճողովի նախագահ, ԱԳՆ հասուկ հանձնարարությունների զետյան Լեւոն Նաչարյանը այդ առնչությամբ հայտարարել է, որ խորհրդային սարիներին համատեղ հանձնաճողովը կանոնավոր եւ առանց խնդիրների նեազծում եր սահմանը՝ հաճի առնելով սահմանային Արաֆա ճետի հունի փոփոխությունը: Սա-

կայն հինա, չնայած այդ աճխասանել վերականգնելու հայկական կողմի առաջարկությանը, Թուրքիան հայտարարում է հայ-թուրքական սահմանի վերանեազծման անհնարնության մասին: Գերմանական ռադիոկայանի հաղորդման համաճայն, թուրքական կողմի նման կտրականությունը զայնանավորված է նրանով, որ սահմանի այդ տեղամասը՝ 355 կմ, զասիղանվում է ռուս սահմանադաիների կողմից: Նոր՝ այժմ արդեն հայ-թուրքական հանձնաճողովի ստեղծման զետում նրա մեջ զարտադիր կարգով մեկնելու են նաեւ ռուսական սահմանադաի ճարքերի ներկայացուցիչներ: Գենց այդ էլ ձեռնու չէ Թուրքիային:

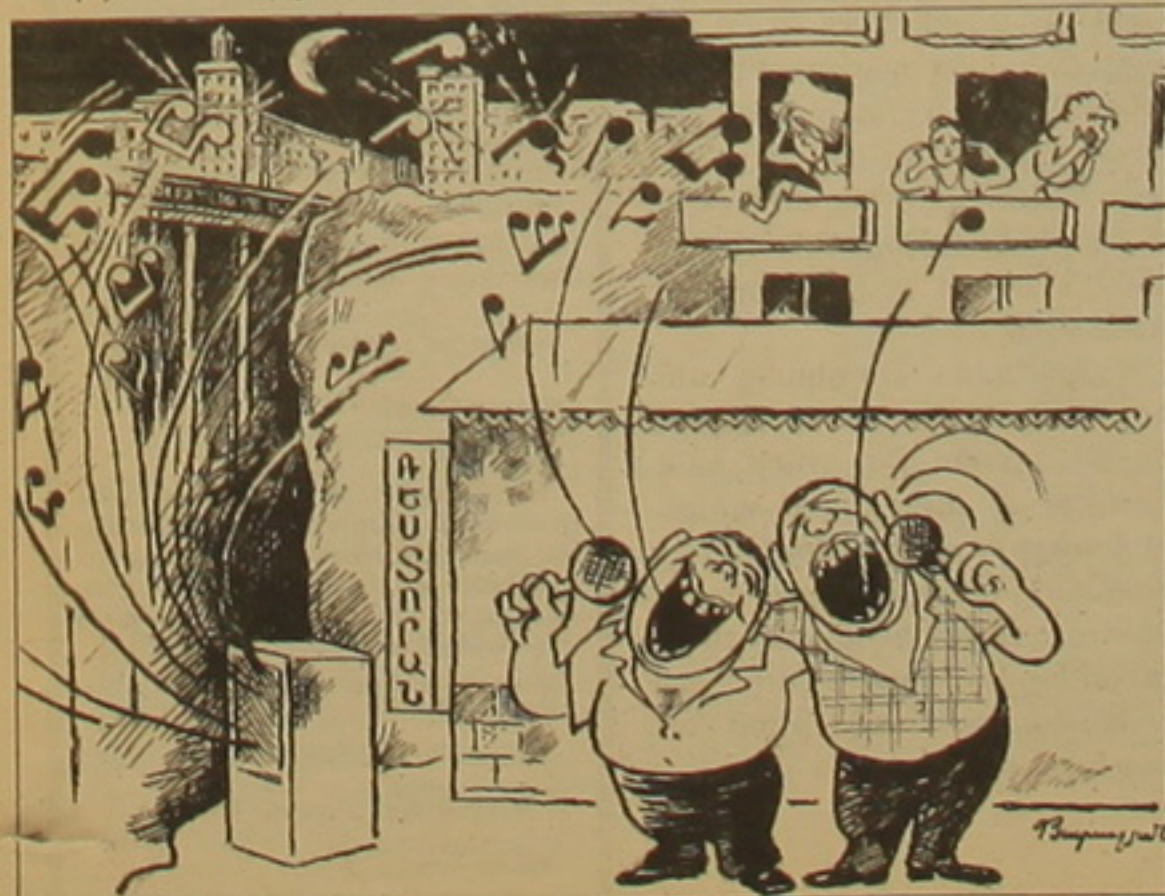
ՎԱՆ ԴԱՆԻՃՍ

Ընդդեմ Երեւանի եւ Երեւանցիների

Բաղաֆամայր Երեւանի մթնոլորտը թունավորված է մեծ եւ փոքր առեւտրակետերից եւ ռեսուրաններից հորոզը «եռաճեական» թույնով: Ղայաստանից դուրս այս երեւույթը կորակվել որոետ եկուղիական աղետ: Սակայն, թվում է, թե Երեւանի բնակչությունը խուլ է եւ անզգա, համեմայն զետս «նոր հայերի» համոզմունքով: Գնարավոր է, որ խուլ են եւ անզգա օրենի զաճոյանները, ֆանի որ ֆաղաֆադեարանի հասուկ կարգադրությունը կա (Ղայաստանի Գանրադետության Երեւանի խորհրդի 2000 թ. մայիսի 10-ի թիվ 11/12 որոումը) երաճեություն ձայնի ուճոնությունը կարգավորելու եւ երեկոյան ճ. 22-ից հետո առհասա-

րակ զաղարեցնելու մասին: Կիեւյան 4, 4/2, 4/3, 4/4 ճեների, Օրքելի փողոցի Գրազդանի կիրճին հարակից ճեների ու առանձնասների մոտ 1600 բնակիչներ ահա ֆանի ճարք մղձավանջի մեջ են: Վերջերս Գրազդանի կիրճում, 1915 թ. Ցեղասղանության հուճարճանի հարեանությունը եւ Կարեն Դեմիրճյան կենտրոնի անմիջադետ ներեւում կառուցվեց ռեսուրանային «Գեղամա» համալիրը, որի տերերը իրենց անսանձ, աղմկահարույց խրախճանով, որ համեմված է ճեռեկազույն «ռաքիտով», տեռորի են ենթարկում թաղամասի ողջ բնակչությունը:

Sbu # էջ 3

Մեր ընթերցողներին

Կյատվանից «Ազգն» էլ է ճնում արճակուրդի: Ընդամենը 15 օրով, մինչե օգոստոսի 20-ը: Անհրաճետ է այս ճարքերին մի իչ հանզասանալ, մի իչ մտրել արած-չարածի մասին եւ նոր տեանդով վերսկսել հեկոս վազը, ամենօրյա հանդիմունները ընթերցողի հետ: Ուրեմն ցտեսություն, մինչե օգոստոսի 21-ը:

«ՄՈՒԼՏԻ ԳՐՈՒՊՈՒՑ»

ՄԻՆԳԵՎ «ԱՎԻԱ-ՍԵՐՎԻՍ»

Երեկ Թումանյան 21 հասցեում ճեկող նորես վերանորոզված ճեղեկատետ ճեկում տեղի ունեցավ «Ավիա-սերվիս» ՓԲԸ-ի ֆաղաֆային ճարտենյակի բացման հանդիմալոր արարողությունը: Գրավիրյալների թվում էին ճարճարա խավի, հոզեւոր զասի ներկայացուցիչներ, սարքեր ճեռատեսություններից եկած զաճոնյաններ: ճարպվեցը կտրելու եւ այրոյիսով ճարտենյակի բացումը կատարելու զաճիլը «Վասակեց» ԳԳ ֆաղաֆայական ավիացիայի ճիսավոր վարչության զետ Գովհաննես Երիցյանին, որն էլ իր հերթին ողջույնի ճերմ խոսքեր հղեց «Ավիա-սերվիս» ՓԲԸ-ի հիմնադիր «Մուլտի գրոյի» նախագահ Գազիկ ճառուկյանին այդ ճարճը նախաճեռնելու համար: Տեղեկացնենք, որ «Ավիա-սերվիս» ՓԲԸ-ն արդեն ճարճը 6 տարի է, ինչ ճարճում է «Ձվարբնց» օդանավակայանում եւ հանդիսանում է օդային տրանսպորտի առցիացիայի անդամ: Ընկերությունը ճարճվում է օդային փոխաղումների իրացմամբ, այդ թվում՝ ավիասոմերի վաճառով, ավիաթեռների ճեակերմամբ, իրականացնում է նաեւ ուղեւորների, ինչոետ եւ օդանավերի օտերափիլ տեխնիկական եւ սամիտար-հիզդեկիկ սղաարկում: Ընդ որում, վերոհիշյալ ճարտությունները ընկերությունը իրականացնում է, «Ձվարբնցից» բացի, նաեւ «ՎՈՒԿՈՎՈ» մոսկովյան օդանավակայանում, ոչ միայն կանոնավոր, այլեւ չարտային չվերթերի զարազայում: Լավազույն ճաճակի կանոններով վերանորոզված եւ ճեակորված ճարտենյակում հինեց Սայր արոոից ճամանած հոզեւորականների օրհնության խոսքը: Իսկ ընկերության հիմնադիր Գազիկ ճառուկյանը լրատվաիջոցներին տեղեկացրեց, որ «Ավիա-սերվիս» արդեն վաճառել է առաջին տոսը:

Ա. Գ.

Շիրակում կուսակցությունները փորձում են ակտիվանալ

Եվ միավորվում են ոչ զաղափարախոսական հիմքով

Շիրակի մարզի ֆաղափական երկնակամարում վաղուց հաստատված ծուլ անդորրը վերջին շաբաթներին համկարծ մեկնելու խախտվել է: Մի կողմից, համախառն դրեհորումներով սարքեր կուսակցությունների մայրաֆաղափային ղեկավարների մի գրեթե միաժամանակյա «արժավ» է սկսվել դեղի Գյումրի (հանդիպումներ, ասուլիսներ, հանրահավաք եւ այլն): Մյուս կողմից, դրա ազդեցությամբ ամենացածր կետից սկսել է սրընթաց բարձրանալ կուսակցությունների սեղական կառույցների ակտիվության կորը, որն առայժմ ցանկությունների ու մտադրությունների արտահայտման եւ միջկուսակցական փոխկանչի փուլում է: Որքան էլ այս ամենը նման է հաջորդ (թեկուզ դեռ հեռու) նախընտրական քրեանի «խորհային» դաստիարակության, հանրապետության ֆաղափական մթնոլորտում այսօր փչող հոսանքները մտածել են չալիս, որ ներկա դարազայում խնդիրն ավելի լայն կարող է լինել:

Բայց անցած բոլոր տարիների փորձը նաեւ թելադրում է, որ մարզում ֆաղափական գործընթացները հաջողել են իրենց նպատակին ծառայել կարող են թերեւս միայն այն դեղում, եթե դրանք հասունանում, ծնունդ են առնում սեղում եւ այստեղ կայուն հող ու ավանդույթ ունեն: Որ Գյումրիում, Շիրակում առայժմ այդպես չէ, որ սեղում կուսակցությունները որոշեա ֆաղափական ուժ սակավին չեն դարձել հանրային կյանքի ընթացի եւ մանավանդ իշխանությունների գործելակերպի վրա իրադեա ազդող գործոն զաւ է ապել: Ասվել է լրատվամիջոցների, ֆաղափական դիտողների կողմից: Այս սեակետից ուժագրավ եւ խոսունմալից լինելու հավակնող նորությունները եւ հուլիսի կետերին հրավիրված «կլոր սեղանի» շուրջ նույն հարցի նմարկունմ իրենց մարզի ֆաղափական երանգադրակը ներկայացնող կուսակցականների կողմից:

Ինչն է խանգարում ֆաղափական ուժերին

Ինչո՞ւ են Գյումրիում, մարզում կուսակցությունները դաստիարակ: Կամ իրո՞ք դաստիարակ են: Եթե այո՝ ի՞նչն է դաստիարակ, ինչ է հարկավոր հակառակը լինելու համար՝ ի զաի հասարակության: Գյումրու «Ատաղբազ» լրագրողական ակունքում մոտավորադեա այսուհի հարցադրումներով ծավալված իիշույ խոսակցությանը մասնակցեցին շուրջ մեկուկես տասնյակ կուսակցությունների (բացի ԳՅԻ-ից, ԳՈԱԿ-ից, Գանրադեակական կուսակցությունից եւ Կոմկուսից) Շիրակի մարզային կամ Գյումրու տարածային կառույցների մեկական ղեկավար ներկայացուցիչներ: Ազատամարտի վեետրանների միությունը ներկայացնող ժորա Աթոյանը նեեց, թե կուսակ-

ցությունների ակտիվությունը կախված է ժողովրդի ակտիվությունից, մինչդեռ վեետրինս հողանել է բոլորից ու այլեւս ոչ մեկին չի հավասուն: Այս տարիներին, աաաց նա, բոլորս խոսել ենք ժողովրդի անունից, բայց ժողովրդի... հերն անիծել ենք: Նախքան այսօր շեեներ, տաճարներ կառուցելը ոչ ոք չիործեց ժողովրդի հողու փված տաճար կառուցել... Ըստ «Առաելություն» ղեկավար Արսյուա Պատոյանի, կուսակցությունները Գայասաունում դասական իմասունյ այդուհիսի չեն, սեղծվում են անծնական զաիերի շուրջ, դրա համար էլ տրոհվում են: Իսկ «Գանրադեակական» կուսակցության ներկայացուցիչ տեակետով՝ դրանց թվի 60-70 տկոսը կամ սեղծվել է իիշխանությունների կողմից, կամ վեետրիններին է ծառայում:

Գանրադեակական ֆաղափական դաշտի կառուցվածից, օրենտրական բացերն ու ավանդույթների բացակայությունը համարելով ակտիվությանը խանգարող գործոններ, ԱՄՄ մարզային դաստիարակաուն Կաիան Թունասյանը միտ հայտնեց, թե մեզանում ըստ էության մայրաֆաղափից դուրս ֆաղափական դաշտ չի նախատեսվում: «Մղայի դաշտի» կազմակերպության փոխնախագահ Լեուն Գալստյանը կուսակցություններին դաստիարակելու մեջ մեղադրեց լրագրողներին, ավելացնելով, թե երեւանից իրենց հրավիրում են, իսկ սեղում հեռուտաեթեր տարադրելու համար փող են դաիանջում: Օ. Գալստյանի սվայներով, Գյումրի ֆաղափից րական 12 ավտոբուսներով հանրապետությունից մեկնում է 350-ից ավելի մարդ: Այն տեակետին, որ լրատվամիջոցներին իրոք որոշակի դեր է դասկանում սեղում ֆաղափական ուժերի կայացման, նրանց վարկի ծեակորման գործում, իրենց խոսում համաձայնեցին նաեւ «Ազգային միաբանության» նոր սեղծված կազմակերպության ղեկավար Մարգրետունի Մարգարյանը եւ «Օրինաց երկիր» ներկայացնող Եղիեբ Նազարեթյանը: Մ. Մարգարյանը դրանով հանդերձ հավելեց, թե «Այդ մեմ էլ չեն ուզում ակտիվանալ, եկե՛ր ուրիշի վրա չգցեն»: Նա արդյունի հասունելու համար կոչ արեց արմատախիլ անել միայնց նկատմամբ ֆաղափական նախանը, մի կողմ դնել ամիցիցաները: Գարցերի նմարկվող քրեանակ վեետրեյալ իրենց տեակետներն ու դաողություններն արտահայտեցին նաեւ ԱՄՄ-ի, ՄՄՄ-ի, ԳԾԿ-ի, ԱՄԴ-ի, «ժողովրդավարական հայրենիի», ԳԳԻ-ի ներկայացուցիչները: Մեր փոր հանրապետությունում կուսակցությունների շղատաաաբանված մեծ թիվը համարելով ֆաղափական ուժերի ջլատման միջոց, ելույթ ունեցողները մարզի եւ հասկադեա Գյումրի ֆաղափի ծաեր վիճակին առնչվող հարցերում միավորվելու,

համատեղ ակտիվ գործելու ցանկություն ու դաստիարակություն հայտնեցին:

Մտեղծվեց «Մարզային կուսակցական համաձայնություն»

Առաջինից ընդամենը մի ֆանի օր հետո հուլիսի 25-ին, կուսակցությունների ներկայացուցիչները նորից հանդիպեցին, այս անգամ ԱՄՄ միջազգային գործերի Ազգային ժողովրդավարության ինտիտուտի կազմակերպական աջակցությամբ: Այս հանդիպմանը մասնակցած 17 կուսակցությունների թվում ներկայացված էին նաեւ ԳՈԱԿ-ը, ԳՅԻ-ն, «Գոր հայրենիի»: Ծավալված խոսակցությունն այս անգամ գործնական եր եւ վեետրեում եր սեղական հարցերում միջկուսակցական համագործակցության մի մարմնի սեղծմանը, համագործակցության ուղղությունների ուրվագծմանը: Առանձին ընդգծվեց, որ խոսքը չի վեետրեում ֆաղափական-գաղափարախոսական հարցերին, որոնք ընդհանուր լինել չեն կարող: Ելույթ ունեցողներից միայն ԳՅԻ ներկայացուցիչը հայտարարեց, որ իրենք դաստիարակ են համագործակցել այս կամ այն կոնկրետ հարցերում, իսկ իիշույ մարմնի ծեակորմանը չեն մասնակցի:

Որոշեա այս հանդիպումների արդյունք, հուլիսի 30-ին ընդունվեց եւ օգոստոսի 1-ին հրատարակվեց հայտարարություն համագործակցության մի կազմակերպական մարմնի՝ «Շիրակի մարզային կուսակցական համաձայնություն» սեղծման մասին: Թվարկելով մարզում առկա եւ շուտափույթ լուծում դաիանջող հիմնախնդիրներ եւ նկատ ունենալով հանրապետական, մարզային ու համայնֆային իիշխանությունների կողմից դրանց լուծման «անտեսումը», «Համաձայնությունը» հայտարարության մեջ նուն է, որ հետեւողականորեն «հետամուտ է լինելու վեետրիիշույ հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված իիշխանությունների գործունեությանը, նպատելու է դրական նախաձեռնություններին իրականացմանը, դասադարտելու եւ կասեցնելու է մարզի առաջընթացին խոչընդոող ծեակորմանները»: Նեված է, որ հասարակական հիմուններով ծեակորված «Համաձայնությունը» բաց է մարզում գործող յուրաքանչյուր կուսակցության համար, դաստիարակմանը մեծ թիվը համարելով ֆաղափական ուժերի ջլատման միջոց, ելույթ ունեցողները մարզի եւ հասկադեա Գյումրի ֆաղափի ծաեր վիճակին առնչվող հարցերում միավորվելու,

ԳԵՂԱՄ ՄԻՔՏՅԱՆ

Հայաստանի կալանավորների 30-40 տկոսն անմեղ է Պնդում է փաստաբան Ռուբեն Ռշունին

Երեւան, 3 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՅՅԱՆ ՏՄՈՆ: Հայաստանի բանտերում դաիվող անծանց 30-40 տկոսն անմեղ են, ողորում է ԳՅ նախագահին առընթեր Մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովի անդամ, փաստաբան Ռուբեն Ռեունին: «ՆՈՅՅԱՆ ՏՄՈՆ» թղթակցի հետ զրույցում նա այդ իրողությունը հիմնականում դայամանավորեց նրանով, որ նախախնույթում իրականացնող մարմինները «ծեծ ու ջարդի միջոցով են աղաղույցներ ծեակորում», այնուհետեւ գործը հասունում է դաստարան, որեղ «բոլորն իրար ծանաչում են, դասավորն էլ դասախաղի ընկերն է եւ դասախաղության «սարձ» գործը փչացնելու որեւէ ցանկություն չունի»:

Աթորինի միջոցներով աղաղույցներ ծեակորելու դրակտիկային վեռ ջալու համար

փաստաբանն առաջարկում է մեկուսարանները ներին գործերի նախարարության համակարգից սեղափոխել Արդարադատության նախարարության համակարգ: Ռուբեն Ռեունին նաեւ զսնում է, որ նախախնույթում ողեթ առանձնացվի դասախաղությունից: Իսկ նրա հիմնական գործաողյթը ողեթ է լինի նախախնույթան ընթացի վեետրակունը միայն, ինչն էլ կբացառի դասախաղության զաիագրողությունը դասախնույթան ժամանակ հաստատել մեղադրանը:

Փաստաբանը որոշեա Գայասանում գործող արդարադատության համակարգի մի թերություն նեեց նաեւ այն հանգամանից, որ անվաար իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունք ունեն միայն այն ամբասանյալները, որոնց գործը լննվում է առաջին եւ երկրորդ ասյանի դասարաններում, իսկ գաղութներում զսնվող դասադարալները զրկված են այդ իրավունքից: Ըստ փաստաբանի, այդ խնդիրը եւս հրատաղ լուծում է դաիանջում: Իսկ անեակարեուրն, ըստ Ռուբեն Ռեունու, Գայասանի ողեթ երկուն, որեղ դասական սխալներ զանգվածային բնույթ են կրում, դարաղադեա անհրաժեշտ է օրենով վեետրել մաիադաիծը:

«Ես ձեզ աուն եմ»

Ասել այն, ինչ բոլորը գիտեն, երեի մեծ ջանք եւ խիզախություն չի դաիանջում, բայց կամ մարդիկ, որոնք ուզում են արտաոց, զա խեղացի, համարձակ երեալ: Դա տարածված իիվանություն է հասկադեա ֆաղափական միջադարի՝ իրեն ընդդիմադիր կոչող քրեանակներում: ԳՅ Արցախի կազմակերպության դաստիարակաուն դարուն Գրիա Գայրադեյանը, մասնավորադեա, վեետրն մեկ-երկու ամսում արդեն ուր ֆանի անգամ անդադարձել է ԼԳՅ սոցիալ-սնեսական իրավիճակին եւ միե՛ս՝ մոայլ շեետարումներով: Երե հավասարն նրան, աղա մեր երկուն համատարած ողի է, իիշխանություններն էլ դրան հակադրելու ողինչ չունենալով, հնարել են, թե «Արցախում աղրել, նեանակում է աղաատ լինել»:

Դա, իհարկե, այդուես չէ, եւ ԳՅ Արցախի ԿԿ ներկայացուցիչն էլ զա լավ գիտի, թե, ասենք, իր զիխավորած կազմակերպության մեջ որքան հաջողակ ծեակորեցներ կան: Ծեակած սեղելություններով նրանցից մեկն արդեն հասցրել է «սեփականաւորել» հանրապետության գողտրիկ անկուններից Կադին ծով կոչվող սեղանաղ: Եթե աղաատ լինե՛ր՝ չէր անի: Եթե իիշխանություններն ուզեանային, որ իիշույ դարունը միե՛ս աղաատ մար՝ այդուես չէր լինի:

Սակայն դարուն Գայրադեյանը երեի սեփական կուսակցիցներին մնացալ ժողովրդից մի փոր տաունձին էլ տեսուն, այլադեա կարող եր փոր-ինչ մեղմել զույները: Զի արել, ուսի բաց է մնում հիմնական հարցը՝ այս «աղաատների երկուն» որո ԳՅ-ականների ինչո՞ւն է հաջողվում հաստատել: Ո՞րն է զաղտնիից: Եթե խոսքը վեետրեեր ողեակական դաշտային, մոտավոր դասախան կարելի եր զսնել, բայց կուսակցական, այն էլ՝ «որո հարցերում ընդդիմադիր» գործիչներին հավելալ փող որեղից: Մի՞թե ժառանգություն են ստացել:

Ուրախ կլինեմք, եթե այդուես լինե, բայց փաստեն անողոք են: Պարադեա մեմ բացաողություն չենք, եւ այստեղ էլ կան հարուսներ ու աղաատներ: Առաջինները՝ իչ, երկրորդները՝ զա: Դժբախտաբար, օրույական սնեսության նախնական փուլի օրինակաիություններից մեկն էլ դա է, ոչ ողի չես մեղադրի: Այսօրվա բարզաված Արեւմուտեղ գիտի, թե ինչ է նեանակում «նախնական կադիսալիզմ», եւ դասական ելրոդական զրականությունը դրա վառ օրինակներ զա է սվել: Ցավալի է, բայց ի՞նչ կարող ես անել: Բոլոր ժամանակների սոցիալիստերը բողոքել են դրա դեմ, սակայն ավելի կասարել սնեսաղա սեղծելու նրանց ցնորը ցնոր էլ մնացել է, որովհետեւ նրանք «աղաատության փիլիսոփայություն» էին ֆարողում:

Շատ տարիանակ է, որ սոցիալիստ ԳՅ-ական Գրիա Գայրադեյանը խնդրին հակառակ ժայրից է մոտեուն: Նրա զնաիանամբ հայրենի իիշխանություններն են աղաատություն սեղանակում: Անտարաբանական է ստացվում. ԳՅ-ն անզուտղ հարսություն է փափազում Արցախի համար, հաղա ինչո՞ւ նրա սնեսական հայեցակարգը «կոլեկտիվիզմ» ու «կառավարող կոնոմիկան» են:

Պարուն Գայրադեյանն, անուուե, գիտի, որ ԼԳՅ-ն իննաբավ սնեսություն եւ սոցիալական աղաիվության համակարգ ողեա չունի: Դա եղ համար ցանկալի, բայց ոչ մոտաղազ է եվ զեղ է, եր նա «Ազգ»-ի թղթակցին հավասացնում է, թե ֆինանսական աունով անեն ինչ լավ է, զարմանալի է միայն, թե ինչո՞ւ ԼԳՅ սնեսությունը ողի չի կանգուն: Զխորանանք դարուն Գայրադեյանի՝ ԳՅ ֆաղափական որո քրեանակների հասցեաղած այս նկատաողությունների ենթատեսուն: Միայն ասենք, որ Գայրադեյան, իրոք, Արցախին օգնում է, բայց այնանով, որանով կարող է, որան ինն ողի ջալու, որան ողեթ է այսօրվա մակարդակն ունենալու համար: Իսկ առաջընթացի համար հսկայական ներդուններ են ողեթ:

Այսօր այդ ուղղությամբ ֆայլեր արվում են: Տնեսական զարգացում, համաձայն ենք, լայն խավերը շուտաիիորեն չեն զգում, սակայն թվում է, անեն ինչ մեր կյանում սեւ զույներով ներկայացնելուց էլ ոչ ող օգուտ չողիսի ակնկալի:

«Ես ձեզ աուն եմ»՝ ընտրալի խոս կարող է լինել միայն, դաստիարակություն ստանծած մարդու կեցվածք, որ հաւելեու է յուրաքանչյուր բաղի համար, իսկ դարուն Գայրադեյանը ոչ միայն չի ուզում ինքը, այլեւ իիշխանության համակարգում աիխաող իր կուսակցիցներին էլ կարծես, անուղղակի թե ուղղակի, դուր է տեսուն ֆաղափական եւ ֆաղաղաղական «բարձր լարման դաշտից»: Նա միայն աուն է. «Ես զարմացած եմ»: Գետաիի է, այս բոլոր տարիներին, 1988-ից սկսած, նա երեւել էլ չի՝ զարմացել, զարմանալու աղիթներ չի՝ ունեցել: Եվ արդյո՞ զարմանալի՞ չէ, իրոք, որ ԳՅ Արցախի ԿԿ ներկայացուցիչը զարմանալ է սկսում այն ժամանակ, եր զա հարցերի դաստիարակներ սրված են:

ԱՐՄԱՆ ՎԱՐԳԵՏՅԱՆ
Սեփականակեր

Հուլիսի կարեւոր իրադարձությունները

2-4. Սեփականելներում անցկացվեց Լեռնային Ղարաբաղի, Արցախի, Հարավային Օսիայի եւ Մերձդնեստրի արտոնարտադրանքների խորհրդակցությունը:

3. Լորդնսիր նախագահ Սոհանաղ Խաթաբադի Ռ. Քոչարյանի ուղերձը համեմատելու համար Իրան մեկնեց ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ա. Թումանյանը:

4. «Ազո խմբի» նախագահ Պյետրո Էոկոլե Ազոն հայտարարեց, որ հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության գործով մեղադրյալների մահադատվելու կարող է հանգեցնել Եվրոպայի խորհրդում Հայաստանի անդամակցության կանխագրքի:

5. ՀԿԿ հրավերով Երևան ժամանեց Հիմաստանի կոմկուսի կենտրոնի ղեկավար Լյու Սուժուցի գլխավորությամբ:

Եվսեվե Գրիգորյանի սահմանադրության ընդունման օրը:

6. ՀՀ կառավարության որոշմամբ մաքսային վարչությունը հանվեց ՀՀ ղեկավարության ենթակայությունից, եւ սեղծվեց ՀՀ կառավարությանը կից մաքսային կոմիտե:

Կայացավ «Ամենքս» հայկական ֆոնդային բուրսայի ղեկավարության ղեկավարությանը:

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հրամանագրով ղեկավար եկամտների մաքսային ծախսերի մաքսային կոմիտեի ղեկավար Գրիգորյանը և կառավարությանը կից մաքսային կոմիտեի ղեկավար Անդրանիկ Մանուկյանը:

7. Նախագահ Քոչարյանը ընդունեց Երևանի քաղաքապետի հրավերով Հայաստան ժամանած Մոնթեալի քաղաքապետարանի ղեկավար Կարոյանի ֆալակապետ Պիեռ Բուրգի գլխավորությամբ:

9. ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները ժամանեցին Երևան:

10. Երևանի Սամիտյալսկու անվան ռուսական թատրոնում անցկացվեց LOVE SUMMER ռոֆ-փառասունը:

10-11. ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած ղեկավարությունը Փարիզում հանդիպեց մոտ 3 ասուրյալ ղոնոր երկրների եւ կազմակերպությունների հետ:

11. ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանը ընդունեց Պորտուգալիայի փոխվարչապետ, արտոնարտադրար ժայնե Գամայի գլխավորած ղեկավարությունը:

Թուրք մասնագետները սկսեցին Հայաստանում սեղակայված ռուսական զորքերի ռազմական բազայի սեյսթյունը Եվրոպայում սովորական զինված ուժերի ղայմանագրի օրհանգրվաններում:

12. ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ընդունեց ընդունելության ֆունդիցիոնների առարկայական հանձնաժողովների նախագահներին:

Նյու Յորքում ՄԱԿ-ի գրասենյակում ստորագրվեց Հայաստանի եւ ՄԱԿ-ի միջեւ փոխհամաձայնության հուշագիրը, որով Հայաստանը միացավ ՄԱԿ-ի խաղաղապահ գործողություններին:

13. ԱԳՆ խոսնակ Չյունիկ Աղաջանյանը լրագրողներին բացատրեց «փարիզյան սկզբունքներ» հասկացությունը: Նրա խոսքերով, Հայաստանի եւ Արցախի նախագահները, ինչպես նաեւ Մինսկի խմբի համանախագահները համաձայնության են եկել հետեւյալ սկզբունքների վերաբերյալ: 1) հորիզոնական հարաբերություններ Հայաստանի եւ Արցախի միջեւ: 2) Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի միջեւ հուսալի կապի առկայություն: 3) Ղարաբաղի անվանականության երաշխիքների ապահովում:

Որ կառավարությունը որոշում ընդունեց Հայաստանի հումանիտար օգնություն ցույց տալ 2000 թ.

Այս խորագիրը ՀՀ նախկին դարձած գլխավոր դասախաղ, արդարացիության դեմակն խորհրդակցական, իրավագիտության դոկտոր Հենրիկ Խաչատրյանի գրած վերջին նախադասությունն է, որը գրած է 1998 թ. օգոստոսի 6-ին, երբ սանը ծագելուց հետո բնակվել է վերադառնալ աշխատանքի ու այլու տուն չի վերադարձել...

Մեզ հայտնի ու անհայտ դասախոսներով սղանվեց մի մարդ, որը որդես հանրապետության գլխավոր դասախաղ հետեւողական աշխատանք ու ակտիվ դասախոս էր ծավալում երկրում իրող անօրինակամությունների դեմ:

Գիտնական, որի օրը երկու ասուրյակ մեծագրությունները, հարյուրավոր գրական ու հրատարակչական

մար անանց արժեք է»:

Օրերս իմ գրատետրի գիրքն է դարձել Հ. Խաչատրյանի բազում աշխատանքներից վերջինը՝ «Հայաստանի Հանրապետության առաջին սահմանադրությունը» հիմնարար աշխատությունը, որը լույս է տեսել նրա ստանդարտից մեկ տարի առաջ 1997 թ.: Մտնվի սեղանի վրայից 1988-95 թթ. ընկած ժամանակահատվածը, երբ Հ. Խաչատրյանը ղեկավարեց արխիվների ընթերցասրահում իր համանուն դոկտորական աշխատանքի համար ուսումնասիրում էր ՀՀ ներքին ու արտաքին գործերի, արդարադատության, ազգային անվտանգության նախարարությունների, նախարարների խորհրդի եւ այլ արխիվային ֆոնդերի վավերագրերը, որոնցից հրատարակեց իր մեծագրությունը 6-8 ուսանողներ իրենց որակցական անցկացումն են Սահմանադրական դասարանում եւ ստանում Հ. Խաչատրյանի անվան կրթաբաժակ: Նրա հիշատակին է նվիրվում նաեւ «Սահմանադրական հիմնական հասկացությունների համեմատական վերլուծություն» գիրքը, որի աշխատանքներին մասնակցում են 50 երկրների մասնագետներ: Մեղծվել է նաեւ «Հ. Խաչատրյանի անվան ֆալակապետական հասարակության եւ իրավական դեմոկրատիայի կայացմանն աջակցող հիմնադրամ»:

Եվ վերջապես, արդեն դասարան է տղազրության նրա «ՀՀ առաջին սահմանադրություն» գրի ռուսերեն թարգմանքը՝ հայերենի եւ անգլերենի կողմից, որը նրա մեծ ցանկություն

Տներիկ Խաչատրյան. «Պետությունը կարող է լինել կայուն, երբ նրա բոլոր ֆալակապետները լինեն անվտանգ...»

կան հողավորները, նրա անմիջական ղեկավարությամբ դասարանական սանյակ գիտական բեզերը Հայաստանում անկախ դեմակնության, սահմանադրական իրավունքի գիտական դորոցի հիմնադրման առանցքն են կազմում:

Մարդ, որի հետ մեկ անգամ շփվողն ու գրուցողն իսկ հիմա զգացել է այդ բարի, իր կնոջ բնորոշմամբ՝ «բնության դեմ բնական, անկեղծ, անդաժույց, միաժամանակ խելացի, խրատական, իմաստուն, ինքնավստահ, բացախոս, անաչառ, իսկ գործի մեջ՝ զուտ գիտական մոտեցմամբ, սիրողական մոտեցումը մեծող եւրոյունը»: Հենրիկ Խաչատրյանի հարուստ ու բազմաբովանդակ կյանքի ու գործունեության մասին շատերն են գրել: Մեր նախաձեռնում, սակայն, այս անմեղ շատ, ամեն ինչից վեր իր մեծ խղճով բնորոշող մարդ-ֆալակապետ եւրոյունը ներկայացնելն է հենց իր խոսքերով, գործով, սեղծագործությամբ:

Ահա նրա գրած կենսագրությունից մի փոքրիկ մասնակի. «Ամեն մի ընտանիք ունի իր ավանդները: Իմ ընտանիքի ավանդույթները գալիս են ծնողներից: Նրանք ինձ համար չափանիշ են եղել իմ ողջ կյանքում: Հայրս մեծեցի, օրինադաս եւ խստադատ, չափազանց բարի, առաքինի եւ առնական տղամարդ էր, որի համար ընտանիքը, կինը սրբություն էին, եւ ես այդպես եմ դաստիարակվել: Նրանք մեծ գերաստան են եղել Մուս Խաչատրյանի, բայց եղեցիցի փրկվել են միայն հայրս եւ իր փոքր եղբայրը: Երևուս էլ հիմա չկան, իսկ իմ դասերի եղբայրներից մեկը՝ Տեր-Խաչատրյան Տարոնեցին, Մուս Խաչատրյանի վաղապետն է եղել: Հայրս մեծացել է ամերիկյան ռաբանոցում, որտեղ էլ մասնագիտություն է ստացել, ի դեպ, Հայաստանում նա առաջին մեխանիկներից մեկն է եղել: Հենց Լեռնակամուր էլ ծանոթացել է մայրիկիս հետ, որի ընտանիքը Կարսից էր արագադրվել, եւ ամուսնացել են: Ես երախտադարս եմ հորս, որ դասգամում էր՝ սովորել: Մեր ընտանիքում գրի դասատուներ կար, որը փոխանցվել է ինձ: Դա ինձ հա-

բյուններն ու այնուհետեւ՝ 1998 թ. հունիսին էլ հաջողությամբ դասախոսելով դոկտորական թեզը հենց նույն սահմանադրության թեմայով՝ ստացավ իրավագիտության դոկտորի գիտական աստիճան: Աշխատությունս 340-րդ էջում, ուր տրված է գրի ամփոփումը, Հ. Խաչատրյանը գրում է. «Հեռագրության գլխավոր եզրակացությունն այն է, որ ՀՀ սահմանադրության մեջ բոլոր հիմնական սահմանադրական-իրավական ինստիտուտները, հասկացություններն ու նորմերը վավերագրված են սույնպե ու դասախոսներն, օժտված են իրավաբանական բարձր ներուժով: Դրանցում արագացված են արդի կոնստիտուցիոնալիզմի հիմնական դրույթները»:

Հ. Խաչատրյանի հիշատակը հավերժացնելու համար սահմանադրական իրավունքի կենտրոնը ձեռնարկել է մի շարք միջոցառումներ՝ «Սահմանադրություն եւ իրավունք» հանրապետական օլիմպիադայի հաղորդներից մեկն ամեն տարի դասախոսելու է նրա անվան հուշագրով, որն ավանդաբար հաղորդվել է ընդունված Հ. Խաչատրյանի այրին՝ Արիա Իսկոյանը: ԵՊՀ իրավաբանական ֆակուլտետի ղեկավարի հետ փոխհամաձայնությունները ծծարարության հայտնաբերումը չէ, այլ աղապայի համար նոր հորիզոնների բացումը եւ փոխադարձ հասկացողության գալու խթանումը»: Դժբախտաբար, նման մոտեցումն անտեսում է այն իրականությունը, որ «ծծարարություն» ու նրա հետեւումն ուղղակիորեն կադաված են «նոր հորիզոններ բացելու» Հայաստանի կարողությունների հետ: Հայաստանը փոքրիկ, չորս կողմից ցամաքով օրհանգրված մի երկիր է դարձել այսօր՝ հիմնականում 1915-1923 թթ. 2 մլն սոմանյան հայերի դեմ իրագործված ցեղասպանական կոսորածի, էթնիկ զստման եւ նրանց ունեցվածի հափեսակման հետեւանով:

Իհարկե, երկխոսությունը ընդհանրապես դրական երևույթ է եւ հաջողություն էլ, անուշուշ, անհրաժեշտ է: Սակայն համեմատողով կազմելու նրան տրված մանդատը շատ հայերի մեջ առաջացնում են լուրջ կասկածներ: Եթե հաջողությունը չի հիմնվում դասախոսության փաստերի եւ արդարության սկզբունքների վրա, աղա կարող է Հայաստանի դասախոսները հարսել աղիտության եւ գոյությանը ստառնացող անաղապատության:

Թուրքիան խուսափում է հայերի դեմ գործած անցյալի ոճրագործությունները ճանաչելուց

Վերոհիշյալ վերնագրով «Վաշինգտոն թայմս» թերթի հուլիսի 21-ի համարի «Նամակներ խմբագրին» բաժնում տղազրվել է Գեորգիեյի համայնային լուրերի դասախոսության դասախոս, հայտնի հրատարակախոս Լեոնի Մարաշյանի ամսականը, որը հեղինակն անձամբ տրամադրեց մեզ՝ այցելելով խմբագրություն: Մտնել ներկայացնում ենք ամսակը բարձրագույնը:

Շատ տեղի էր, որ դուր հարցական Շանս ել դրել հուլիսի 17-ի ծեր «Հայրենական հաջողություն» խմբագրականի վերնագրում: Երես ել նկատել, որ «հաջողություն» սանող ծանադարհին առանցքային ֆալյ» ղեկ է լինել «այն ամենի ծծարարացի ներկայացումը, ինչը կատարվել էր հայերի դեմ օսմանյան իշխանության ներքո», սակայն ամենեւին էլ դա չէ նորասեղծ հայ-թուրքական հաջողության հանձնաժողովի արտադրանքը:

Հանձնաժողովի թուրք անդամներից մեկը վերջերս մամուլի ասուլիսի ժամանակ ասել է, որ «մտադրու-

թյունը ծծարարության հայտնաբերումը չէ, այլ աղապայի համար նոր հորիզոնների բացումը եւ փոխադարձ հասկացողության գալու խթանումը»: Դժբախտաբար, նման մոտեցումն անտեսում է այն իրականությունը, որ «ծծարարություն» ու նրա հետեւումն ուղղակիորեն կադաված են «նոր հորիզոններ բացելու» Հայաստանի կարողությունների հետ: Հայաստանը փոքրիկ, չորս կողմից ցամաքով օրհանգրված մի երկիր է դարձել այսօր՝ հիմնականում 1915-1923 թթ. 2 մլն սոմանյան հայերի դեմ իրագործված ցեղասպանական կոսորածի, էթնիկ զստման եւ նրանց ունեցվածի հափեսակման հետեւանով:

Իհարկե, երկխոսությունը ընդհանրապես դրական երևույթ է եւ հաջողություն էլ, անուշուշ, անհրաժեշտ է: Սակայն համեմատողով կազմելու նրան տրված մանդատը շատ հայերի մեջ առաջացնում են լուրջ կասկածներ: Եթե հաջողությունը չի հիմնվում դասախոսության փաստերի եւ արդարության սկզբունքների վրա, աղա կարող է Հայաստանի դասախոսները հարսել աղիտության եւ գոյությանը ստառնացող անաղապատության:

Գաղափար

Տոգելուր հանդիպման ուրախությունը

Տոգելի Տոգելյանի նոր գիրքը

Ասված մեզ ստեղծել է ամբողջում համար, մինչդեռ մենք բարունակ խոսում ենք գոյատևելուց: Մենք մեզ ու մեր հարազատներին հավանում ենք փնտրելու գերեզմաններում, գրեթե մեծ նույնիսկ արեթի մեջ՝ հուշարձանի դասերով: Կենդանաբար հոգի լինելու փոխարեն մնում ենք շնչավորի կարգավիճակում եւ մեր օրերը անց ենք կացնում երկրավոր այն ամենի հետ, ինչը տեսնում ենք մեր այս խաբուսիկ, մարմնական, ժամանակավոր այլերով: Մոռանում ենք, որ մենք կամ ու մեր հարազատներով կարող ենք լինել երկնում: Մեծ մասամբ գեթեմաբե ենք եւ մեր հույսերը կաղում ենք այս վաղանցուկի, այս աղակալանյալի հետ: Մեր ուրախությունն էլ մեռնող է, ֆանի որ հողանյութից է: Մինչդեռ մեր լեռները հոգեմուտ են ճառագում, արեամբ են, աստղամերձ, բանաստեղծական են, ասվածաձևով: Մեր բարձրագույն լեռներին վայել իջնող ծուրերն էլ խորունկ են երկնում: Եւ դարձյալ լեռնու բանաստեղծությամբ: Բազմ են հոգեւոր մեր դուրսերը, արեի համը ունեն են աստի ցուլը: Վերսին կենսական այս համոզմանն են գալիս՝ կարողավ Չովիկ Չովեյանի «Ծես» խորագրով բանաստեղծական ժողովածուն: Գրականագետներն իզուր են աչք ու ծախ ընկնում, զանազան դիրորուներ ընդունում, ածականներ,

հոմանիներ փնտրում այս կամ այն գրողի գործը գնահատելու: Գրական մեկնարկներ կան, գրականագիտական մեթոդներին վերաբերող հասարակոր հասոներ, մինչդեռ Աստու գրում խնդիրը լուծված է մեկ արտահայտությամբ: «Չարությունից հեռանալը հանձար է»: Միայն սեանկունով մոտենալիս, ճեմարտության դեմ մեղանյած չեն լինի, եթե ասեն, որ Չովիկ Չովեյան մարդը՝ չգիտես, բայց բանաստեղծը չարությունից հեռացած է: Նա էլ կարող է Տերյանի նման ասել: «Ես կանգնած եմ լուռ, անչար է հոգիս»: Ի՞նչն է, սակայն, ինձ ճանում մտածողության այս կողմը, հոգիս հենց այնպե՞ս խոսեց, թե՛ հիմներ ունի այդ բանն ասելու, առանձնացնելու: Չեն կարող հոգուս հարցում անել, միայն կասեն, որ Չովիկի բանաստեղծական աշխատանքը զգացի, սեսա արյանս մեջ բափառող, սրված, սրբացած եւ բարունակ սեփական երկիր Նաիրին, որսել նույնպես «արդարեւ ժողովին»: Տես երկիրս հոգեւոր մասերը, սեսա արեւայական, ասել է թե՛ ասվածայինը, եւ հոգիս հոգուս կարոսեց, «Յոթ հազար տարվա արեւներ գրկած, / Արեւի ծովը ծեղված իմ աշխարհ, / Արեւից էլ վեր արեւներ գած, / Արեւից ընկած, փերված աշխարհ»: Երկրային այս փերվելը, սակայն, վերընդլուծվելու, վերածնվելու, հա-

նելու երկնային շնորհ ունի: Սա հոգեւոր կյանքի ընթացքն է եւ իր ներսում կրում է նեղ դռնով անցնելու սիեզերախորհուրդը: Լեռանը ծակազարկածը լեռան միջով էլ միտն անցնի: «Չարյուր-հազար տարի արդեն մենք փայլում ենք լեռան միջով»: Բայց բնավ չկարծեն, թե բանաստեղծի կողմ լեռան մեջ մնալն է, մեր աշխարհը մեր լեռան մեջ չէ, այլ լեռն է մեր աշխարհի մեջ: Բանաստեղծությունը կրում է լեռան միջից լեռան ոգով դուրս գալու խորհուրդը: Ցավը երգ միտն դառնա, ծաղիկ միտն ծնի, լույսի միտն վերածվի, որդեսգի կրկնվի անկրկնելին: Բանաստեղծը կոչված է մարմնաբանակ, բայց ոչ մարմնադասական, հոգու բեռը թեթեւացնելու: Բանաստեղծի կոչումը ձեռք թե դարձնելն է, երկնին ու երկիրը իրար բերելը: Որսել բանաստեղծն է, այնտեղ խավարն այլես անելի չունի: «Գնանի հասնենք տարածներին այն կուրսայալ / Եվ հարության արեւ ճաննեմ մեր բերեին, / Արեւ ցանեն մեռնող հողի փերի մեջ»:

Բայց բանաստեղծի հայտնության մեծագույն խորհուրդը խոստովանանքն է, մի բան, որ ճանում է աղաբարության: Խոսք այստեղ ընդհանրական է դառնում, խնդիրն ազգային: Գրեթե բոլորն են միեւնույն բանը զգում, բայց մեփ ձեւակերպման կատարելությունն հասունանում, հառաչ է արձակում մեկի մեջ: «Այլ աշխարհների մեղերն ամբարած, / Կորած ու նորից զսնված աշխարհ, / Ուրիշ փրկած, ուրիշ գրկած, / Սեփական սրբին ուրացած աշխարհ»: Սա, իհարկե, ազգի ծակազարի եւ այդ ծակազարից քիտող ողբերգության ձեզրից դասկերն է: Ուզես թե չուզես, այդպես է: Մնացյալը հավաքի խնդիր է, Աստու խոսում ասած, մանանեփի հասկի չափ հավաս ունենալու խնդիր: «Չառնում են ես հազար անգամ: Արթնացել են ու միտն գամ»: Բանաստեղծի փայլը, բնականաբար, սուկ երկրային տարածներով չէ, նրա բանաստեղծական մասերն են էլ միտն ուրուն: Գովիկ Չովեյան բանաստեղծի մարմնավոր հայրենին էլ հոգի է հազած: «Աշխարհը հող, դու՛ միտն երկնին»: Ցավում է սիրը, որ աշխարհը փոխանակ Չայասանից երկնի մասերը ճանի, թույլի թեւելու հրաբեկ ճանի, երկնի խորհուրդը վերցնի, ուզում է նրա չունեցած մի ափ հողը սեփականել, հոգեթես անտեղյակ մնալով, որ հայը բարունակ «մեռնում է ամբողջում հազվիս եւ մեռնելով կյանք է սովորում»:

Չովիկ Չովեյանի բանաստեղծական այս ժողովածուն բառերի ու մասերների մրցին հյուսվածով, հայոց բառի գույնով ու բույրով տեսող այլ եւ լսող կական ունեցող օտարականին հոգեւոր առումով կարող է ծանոթացնել Չայասան աշխարհի եւ հայի հետ: Բանաստեղծի սազանադն ասես երկնի ու ծովի խորհուրդից է գալիս: Նրա խոսքի խորհուրդը հասուն է հոգու: «Ծովը չի մեռել, մեռել է ոգին: Ցամաք է ներսում, թեւելով լի: Մոռացումից է ծովը մահացել»: Ասվածաձևյան ծածուկը բացելիս կարգվի ասելիքը: Ծովը ժողովուրդն է, ջուրը նրա խոսքը, այն խոսքը, որ կյանք է ու կենդանաբար հոգի: Այդ, ժողովուրդ-ծովը հոգի եւ ոգի ունի: Ինչպես անծի, այնպես էլ ազգի մահը վրա է հասնում, երբ նրան լուր է հոգին: Նման սազանադաձևագի բազում շեքեր ունի այս գոգրիկ գիրքը: Այլ կերպ չէր էլ կարող լինել, որովհետեւ խոսողը ազգի սնույն ու սնեստ զավակն է: Ի տարբերություն այլոց, Չովիկը բանաստեղծությունը չի բխեցնում ձեւից, այլ բովանդակությամբ է առաջնորդվում, որն էլ թելադրում է համադասախան իր կերպը: Գնագերը մեռած ու մազված չեն, նոր են, բայց ոչ նորարարության հավակնությամբ, այլ ծովում են դասակարանության բնական սահմանների անսահմանության մեջ: Միայն սա է կրսեր գրչեղբորս հետ ունեցած իմ առաջին հոգեւոր համդիման ուրախությունը:

ՆԱՐԻՆԻՅԱՆ ՆՈՒՆԱԹԱՆ

Անսովոր օր Վարդաշենում

Վարդաշենի հասուկ կրթամայիում երեկ անսովոր օր էր. հյուրեր կային: Եվ հյուրերը դասարկածն էին եկել: HSBC բանկի Չայասան փակ բաժնեկրթական ընկերության ղեկավարը գլխավոր գործադիր սնորեն Չարլզ Բ Գրեգորին սիկնոց եւ դսեր հետ այցելեց այս հաստատություն, ուր սովորում եւ ամբողջում են 93 երեխաներ, որոնց մի մասը երկրորդանի կամ միակրթանի

սիրելուց հետո բանկի ղեկավարությունը որոշեց օգնության ձեռք մեկնել: Մեծ Բրիտանիայում մեր HSBC կազմակերպությունը մեծաթես ներգրավված է բարեգործական աշխատանքներում, «Ազգի» թրքակցին ասաց գլխավոր գործադիր սնորենը: Ես անչափ մեծ դասասխանակություն եմ զգում նաեւ հիմա, երբ այդպիսի ակցիայի եմ մասնակցում նաեւ Չայասանում: Բանի

ծնողազուրկ են: Ծնողական խնամի կարոս այս երեխաների համար բանկի նվերները (արհեստագործական արհեստանոցի անհրաժեշտ միջոցներ) անչափ անհրաժեշտ են մասնագիտական ճանադարից բոնած երեխաների համար: «Բժիշկներ առանց սահմանի» ֆրանսիական կազմակերպությունը, որը երկար ժամանակ հովանավորում է այս հաստատությանը, ծագրեր ներկայացրեց HSBC բանկին, որն ուսումնա-

դեռ Չայասանում հովանավորության կարիքը զգացվում է, մենք դարձավոր ենք մարդասիրական մեր դարձել կատարել: Կրթամայիի սնորենի, մանկավարժների հասկալաթես երեխաների համար իսկաթես հիւարձան օր էր: Ինչպես հավաստեցին HSBC բանկի Չայասան ՓԲԸ ղեկավարները, հովանավորական աշխատանքները բարունակվելու են:

Եվս մեկ ցուցահանդես պատկերասրահում

Նկարչությունը նկարչական լեզվով «կարդացող» այցելուն գեղեցիկի հետ նոր հանդիմանն ու մտորելու դասեր է ամբողջում Վարդան Գաբրիելյանի ցուցահանդեսում. խոսանում է արվեստաբան, Չայասանի ազգային դասկերասրահի սնորեն Շահեն Խայաթյանը նրանց, ովքեր օգոստոսի 8-ին, ժամը 15-ին ներկա են զսնվելու դասկերասրահում բացվող Վարդան Գաբրիելյանի «Տերունական դասկերասր» անհասկան ցուցահանդեսին: Կազմակերպիչները Չայասանում փրսոնությունը դեկան կրոն հոչակելու 1700-ամյակի տոնակատարությունների կազմակերպման դեկան հանձնաժողովն ու Չայասանի ազգային դաս-

կերասրահն են: Անչափ հետաքրիք ցուցահանդես է ստապվում այցելուներին:

ՇԵՌՈՒՍԱՆՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅՆԵՐ

Ինտերնյուս հասարակական կազմակերպությունը հայտարարում է վեց բարաթյա հեռուստալրագրության դասընթացներին մասնակցելու մրցույթ: Դասընթացները տեղի կունենան ս/թ սեղեսնրերի 10-ից հոկտեմբերի 20-ը՝ երեւանում:

Ծրագիրն իրականացվում է Միացյալ Նահանգների Միջազգային զարգացման գործակալության (USAID) աջակցությամբ:

Դիմել կարող են Չայասանում գործող հեռուստաընկերությունների լրասվական ծառայությունների լրագրողները եւ օղերասորները: Նախատեսված մասնակիցների ֆանակը՝ 12 (8 լրագրող, 4 օղերասոր):

Գլխավոր կոնսուլտանտ՝ Մայլ Դելաիեյ (Մեծ Բրիտանիա):

6 բարաթյա տեսական եւ գործնական վերադաստրասման դասընթացը կընդգրկի այնպիսի առարկաներ ու ոլորտներ, ինչպիսիք են ինֆորմացիոն ժուռնալիստիկայի տեսությունը եւ դրակսիկան, լրագրողական էթիկան, լրագրողական գործունեության իրավական տեսակյունները, խոսքի վարդեսությունը, ինտերնես լրագրողների համար, նկարահանում եւ մոնթաժ (ուսանողները հնարավորություն կսանան ինՆուուույն նկարահանել եւ մոնթաժել սեփական սյուժեները):

Վերջին երեք բարաթը մասնակիցները կաշխատեն հեռուստատեսային լրասվական ծառայության աշխատանքային ռեժիմով:

Դասընթացի ավարտին կսրվի համադասասխան վկայական: Դասընթացն անվճար է, իսկ Երջաններից ժամանած մասնակիցները կադախովվեն հյուրանոցով եւ սննդով:

Մրցույթին մասնակցելը ցանկացողները մինչեւ ս/թ օգոստոսի 20-ը ինտերնյուսի գրասենյակ մեթ է ներկայացնեն:

Լրասվական ռեւել ծրագրով եթեր զնացած 2 սյուժե (VHS տեսաերիզի վրա) նրանցից ռեւել մեկի սցենարական դյանի հետ (տեսաւար, ծայնաւար, հարցազուրյցներ եւ այլն): Սթենդ-ափ. մի ֆանի խոսք կադրում Չեր մասին եւ թե ինչու եք ընտրել լրագրողի մասնագիտությունը (30-40 վրկ, նույն տեսաերիզի վերջում): Լրացված դիմում-հարցաթերթիկ (կարող եք սսանալ ինտերնյուսի գրասենյակում): Երաշխավորագիր կայանի սնորենի կողմից:

Մրցութային հանձնաժողովը կազմվելու է ինտերնյուսի համադասասխան մասնագետներից: Ընտրության չափանիշներն են:

Նվազագույնը երկամյա լրագրողական կամ օղերասորական աշխատանքային փորձ հեռուստատեսությունում:

Ներկայացված սյուժեների համադասասխանությունը լրասվության մեջ ընդունված միջազգային չափանիշներին (գրագետ տեսու, համադասասխան տեսաւար, օրյեկսիվություն, իրագեկություն եւ այլն):

Մասնագիտական մոնիվացիա

Անհրաժեշտ փաստաթղթերի առկայություն:

Թեկնածուների հետ կանցկացվի հարցազուրյց: Մրցույթի արդյունները հայտնի կդառնան ս/թ սեղեսնրերի 1-ին: Բոլոր հարցերով կարող եք դիմել ինտերնյուսի ուսումնական ծրագրերի բաժին. հեռ. 52-55-27, 58-36-20, էլ.փոստ david@internews.am հասցե. Երեւան, Արալունյաց 3:

ժամանակին, երբ դամասուրգ Արթուր Միլերին հարցրել են, թե ինչու վաղուց կյանքից հեռացած Մերիլին Մոնրոն մինչ օրս հետաքրքրում է աշխարհին, կինոաստղի նախկին ամուսինը պատասխանել է. «Եթե Մերիլինը ողջ մնար, հիմա մոտ 60 տարեկան կլիներ, բայց դա անհնար է դասկերացնել: Նա չի ընկալվում որդես իրական մարդ, նա լեզունը է: Իհարկե, լեզունը սարի չունի, ուստի նույնքան անհնար է Մոնրոյին դասկերացնել 75-ամյա կերտարանով: Լեզունի փողով դարու-

իրեն կերտելու սեփական դայաբոլի գոհը: Նրա ժամանակը չէր դասկանում իրեն: Նրա անձն իր անձը չէր: Նա անձնական կյանք չուներ: Մոնրոն սղանել էր իր անձնական կյանքը, ինչպես Մակբեթը փունջ էր սղանել: Նա ծախվել էր հանդիսասերների անդեմ զանգվածին եւ սիդել, որ այդ զանգվածն ասվածացնի իրեն: Մոնրոն համագործակցում էր զովագրային մեքենայի հետ, որոնքսի հետո այդ մեքենայի գոհը դառնա: Անկարելի էր հասկանալ, թե ինչն է նրա մեջ

Մոնրոյի լեզունը

ված նրա իրական դեմքն արդեն սեսանելի չէ: Բայց այս անբեւակայելի տարեկանը սիդելում է նորից ու նորից անդրադառնալ նրա չարչրկված կերտարին, որն ինչպես եղել է, այնպես էլ մնում է հավասարակշռված կերտարի եւ տարակերտ մեկնությունների մեծախոյով նյութ:

Վաղի մի Նարոկով (գրող). «Մերիլին Մոնրոն մեր ժամանակի ամենամեծ կասկերգական դերասանուհին է»:

Նորման Մեյլեր (գրող). «Մոնրոն ամսիս դայամանակություններով չկապակերտված սեփական մարմնացումն է»:

Էլլա Ֆիցջերալդ (երգչուհի). «Նա արտասովոր կին էր, որն իր ժամանակից բաց առաջ էր ընկել: Բայց նա ինքն էր չգիտեր»:

Գարի Չանոլ (կինոարտադրող). «Նա դարձապես սխմար փկապեր էր»:

Թերենս Ռաֆիգան (դրամատուրգ). «Մոնրոն երկչոն էսիսիսիցիոնիս էր, Գրեյս Գարբո, որը սիրում էր լուսանկարվել»:

Փեդի Չաբեսկի (դրամատուրգ). «Մերիլինը սիրո ծարավի գոհ էր»:

Մորիս Ջոլոսով (կենսագիր). «Մերիլին Մոնրոն դարձավ ինքն

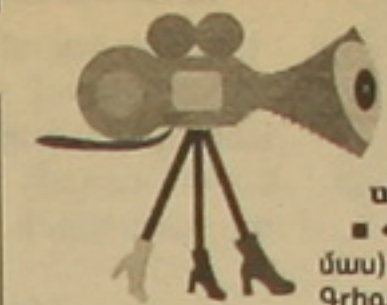

մնացել իրենը, բնական, իսկ ինչը օրջադաշի կողմից էր դարձադրված»:

Իվ Անտոլ (լուսանկարչուհի). «Մերիլինը հեղձամահ եղավ սեփական երազանի մեջ»:

Բիլի Ուայլդեր (ռեժիսոր). «Մոնրոն: Նա բնավ չէր գիտակցում իր թերությունները»:

Քոչեսոֆ Տեյլից (կինոնկարչուհի). «Մերիլին Մոնրոյի ողբերգական մահից հետո հնչում են ավստաստներ, սրտուցներ, մեղադրանքներ: Փնտրում են ինքնատուրքային մեղավորներին: Չանալով մեղավորներ զանգվածը մարդիկ իրենց զգում են ուղղամիտ, ազնիվ, բարոյապետ մախուր: Բայց եթե, իրոք, դասավարություն սկսվեր դերասանուհուն սղանողների դեմ, այդ դասավարության մեղադրյալները կլինեին Գոլդվուդն ու կինեմատոգրաֆիայի դասավարությունը, զվարճանքների արդյունաբերությունն ու ժամանակակից երոսիկիցաբանությունը, մամուլը, ռադիոն, զովագրը, ռդամարդիկ, կանայք, բանակը, երիտասարդությունը, ինչպես նաեւ հենց տուժածն ինքը: Դա դասավարություն կլիներ 20-րդ դարի ֆաղափակրությունը բացասական կողմերի դեմ, մի ֆաղափակրություն, որը հաջողության, կենսածելի, երջանկության ու սիրո իր ընթացումն ունի: Ես չեմ ողորդում, թե մման դասավարությունն իրավաբանական հիմքեր չէր ունենա, ես միայն կասկածում եմ, թե որեւէ մեկն իրավունք ունի այդ գործը հարուցել ու մեղադրող դառնալ»:

Արժեքիստի

- 6 օգոստոսի, 24.00 ԱՊ**
«Նախի» (1-ին մաս)***: Ռեժիսոր՝ Գրիգորի Կոզիմով:
 Դերերում՝ Ինոկենտի Սոկոլովսկի, Անաստասիա Վերեյսկայա, Յուրի Տոլուբեյ, Էլզա Ռաձին: ԽՍՀՄ, 1964:
 Երբ Շեֆտիլի ավանդադասի հայրենակիցներն անգամ այսօր տարված են նրան ամեն կերպ արդիականացնելու մարտաջով, Կոզիմովի ֆիլմին իբրեւ հանդիմանում մեծված «ակադեմիական» մակդիրն արդեն հնչում է հաճոյախոսության դեմ:
- 6 օգոստոսի, 24.00 Պրոմեթեա**
«Մագնոլիա» (1-ին մաս)***: Ռեժիսոր՝ Փոլ Թոմաս Անդերսոն: Դերերում՝ Ջուլիան Սուր, Թոմ Բրուք, Ֆիլիպ Սեյմոր Յոնսոն, Ջեյսոն Ռոբարդս: ԱՄՆ, 2000:
 Մագնոլիան՝ ինը գործող անձանց բնակատեղին, ըստ Ռեժիսորի, «աշխարհի մանրակերտն է»: Դոգու ձգնաժամն այստեղ դարձվում է երկնից բափուկ գործերի տեղափոխում: Այդ անբեւակայելի կասարսիսն այնտեղի տղապուրջուն գործեց բեռնիկային կինոփառասնուն, որ ֆիլմին շնորհվեց զվարճող մրցանակը:
- 7 օգոստոսի, 23.20 Արմեն-Ալյո**
«Մարզո բազուկին»***: Ռեժիսոր՝ Պատրիկ Երո: Դերերում՝ Իգարե Ալբանի, Վենսան Պրեյս, Ժան-Յուզ Անգլադ, Դանիել Օբյոյ, Վերնա Լիզի: Ֆրանսիա, 1994:
 Ռեժիսորը որոշել է ժամանցիկ Դյուվալին լրջացնել Գայրիխ Մանի ասիմանի եւ իր դասկերտած միջնադարի բիւր մասներով բզկեղ է նրա վեղի օմանցիկ ռդարցը:
- 7 օգոստոսի, 24.00 ԱՊ**
«Ղամիլես» (2-րդ մաս)***:
7 օգոստոսի, 00.05 Պրոմեթեա
«Մագնոլիա» (2-րդ մաս)***:
9 օգոստոսի, 00.40 ՄՊ
«Կասպի շներ»***: Ռեժիսոր՝ Բուեն-Քին Տարանտինո: Դերերում՝ Գարի Չանոլ, Մայիկ Մեյսե, Թիմ Ռոք: ԱՄՆ, 1992:
 Մի տախտու նկատել է, թե ամենափայլուն կարիերան Գոլդվուդում բաժին է ընկել «բոնուրյուն» բառին: Տարանտինոն հայտնագործեց, որ միայն սեւ հումորը կարող է աշխուժացնել զանգստեական կինոյի հոգնած հաղթածին:
- 11 օգոստոսի, 00.45 ԱՊ**
«Կիկա»***: Ռեժիսոր՝ Պեդրո Ալմոդոբար: Դերերում՝ Վերոնիկա Զուրկե, Վիկտորյա Աբել, Փիլիպ Բոյոբ: Իսպանիա-Ֆրանսիա, 1993:

երոսիկային մեծծված այս փրական ֆարսում իսրայանական կինոյի ամենահայտնակար Ռեժիսորը հեգնաբանի իր տարերի մեջ է:

11 օգոստոսի, 00.45 Արմեն-Ալյո
«Ամեն ինչ մորս մասին»***: Ռեժիսոր՝ Պեդրո Ալմոդոբար: Դերերում՝ Մեխիլա Ռոք, Մարիա Պարեդես, Պեդրո Ալմոդոբար: Իսրայան, 1999:
 Ալմոդոբարի սերջ օրսամուկ մեղդրամի հանդեմ, ի վերջո, հաղթել է զվարճասերի նրա կրից, բայց ամենահետաքրքրականն այն է, որ այս կասկածելի հարթանակը նշանակողվեց աշխարհի ամենահեղինակավոր կինոդարձներով:

12 օգոստոսի, 14.45 Ռ
«Աննա Կարենինա»***: Ռեժիսոր՝ Ալեքսանդր Չարիխ: Դերերում՝ Տասյան Սամոյլովա, Նիկոլայ Գրիցենկո, Վասիլ Լանովոյ: ԽՍՀՄ, 1967:
 Ֆիլմը ժամանակին բաց ընդդիմախոսներ ուներ, բայց փաստն այն է, որ առ այսօր մնում է Տոլստոյի վեղի լավագույն էկրանացումը:

12 օգոստոսի, 18.05 ԱՊ
«Անտոյաշի սոխակ արեղ»***: Ռեժիսոր՝ Վլադիմիր Մոսիլ: Դերերում՝ Անաստի Կուզնեցով, Պավել Լուստեկաե, Մդարսակ Միտլին: ԽՍՀՄ, 1969:
 Խորհրդային վերքերի հազվագյուտ նմուց:

12 օգոստոսի, 23.30 Ռ
«Կինո կին է»***: Ռեժիսոր՝ Ժան-Լյուկ Գոդյար: Դերերում՝ Աննա Կարենինա, Ժան-Պոլ Բեյմոնդ, Ժան-Կլոդ Բիալի: Ֆրանսիա-Իտալիա, 1961:
 40 տարի առաջ Բեյմոնդի միջազգային կինոփառասնոնի ժյուրին այս ֆիլմին հասուկ մրցանակ է շնորհել «յուրօրինակության եւ ավանդական կասկերգության կանոններ խորակելու հանդգնության համար»: Այդ մրցանակը կարող էր շնորհվել եւ այսօր:

12 օգոստոսի, 23.45 Արմեն-Ալյո
«Դորգ»***: Ռեժիսոր՝ Օլիվեր Արոն: Դերերում՝ Վել Զիլմեր, Մեգ Ռայան: ԱՄՆ, 1991:
 Վաղամեծիկ Ջիմ Մորիսոնի եւ «Դորգ» խմբի լեգենդար դասուրյունը:

12 օգոստոսի, 01.30 ՄՊ
«Պիլոն 357» արձանակը***: Ռեժիսոր՝ Ալեն Կոստ: Դերերում՝ Իվ Աննան, Սիմոնա Սիմյոն, Սեֆանիա Սանդրելլի: Ֆրանսիա, 1976:
 Դերակատարներն իրենց անհասակաբանության բաց ավելի նշանակալից են, քան ֆիլմի բովանդակությունը: Ամերիկացիներն այս դեմոստրացում են, թե նրանք իրենք են դարձել այդ բովանդակությունը:

Տիտուսի կինոնորդիսականը (1972-1977)

«ՊԻՂԱՏՈՒԸ ԵՎ ՄՅՈՒՆԵՐԸ»
 1972, Գերմանիայի Դաւանային Դանրադասություն: Ռեժիսոր՝ Անջել Վայդա: Յեուա Դա-Նոգրիի դերում՝ Վոյցեխ Փոնոյակ:

Լեհ կինոկարոնքն ընտրել է Միխայիլ Բուլգակովի «Վարդեցը եւ Մարգարիտան» վեղի սյուժեային գծերից միայն մեկը, որը «վեղ է վեղի մեջ» եւ դասկերում է այն ճակատագրական օրը, երբ Դերասանի հորնեական կուսակալ Պոնոյակի Պիղատոսը վավերացրեց բափառական ֆարգիչ Յեուայի դասոնական դավանանքը մերժող այդ այլախոսի մահադատից: Վայդայի համար սա որքան հնավանդ, նույնքան էլ մերօրյա դասություն է, ուստի նա ջնջել է ժամանակի քոլոր սահմանները: Դեմոստրացումը ծավալվում են մերք հնադարում, մերք մեր օրերում: Եթե Յեուան եւ Պիղատոսը դասական հանդերձանով են, ադա մյուսները, ընդ որում եւ Դուրան, ժամանակակից սեփ ունեն, իսկ Գոդոթայի ճամփան անցնում է այսօրվա ճապարի փողոցներով:

«ԴԻՍՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍ ԳԵՐԱՍՏՆ»
 1973, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Նորման Ջոլոսով: Քրիստոսի դերում՝ Թեդ Նիլի, դերերը կատարում է Յան Գիլանը:

Էնդրյու Լոյդ Ուեբերի եւ Թիմ Ռայսի հոչակավոր ռոֆ-օմբրայի կինոարտադրող, որն ավելի բաց ստեղծ է մյուզիկլի: Ավանդույթից իրօքնաբան ամենահայտնի ավեսարանական մեկնակերտերից մեկն է,

որտեղ մեծ դեր է հասկացվում սեւամորթ Դուրային: Նրա մասնությունը դարձադատե ընչափաղոցության մղումով չէ, այլ գաղափարական աստառ ունի: Դիսուսի «աստղային իմիջը», Դուրայի ընկալմամբ, եսակենսոնությունն հենկան է Ուսուցիչն իր ֆարգած ուսուցիչի փոխարեն սեփական ամեն է առաջ մղել: Թեւ գործողությունը ծավալվում է վաղըջական ժամանակներում, հոռոնացի լեզուները նյույորքյան ոսիկանների համազգեսով են եւ օրջում են անկերով, իսկ սաճարում առեսուր անողներին վարելու սեսարանում Քրիստոսը խորակում է սարդարամի փոխանակման կեսերը, դոռոնոհանդեսների ու ծայների գրողակները:

«ԳՈՂԱՓԵԼ»
 1973, ԱՄՆ: Ռեժիսոր՝ Դեյվիդ Գրիմ: Քրիստոսի դերում՝ Վիկտոր Գարբո:

Եվս մի մյուզիկլ, համանուն մերկայացման էկրանացումը թասերականացված երաժեսական օռոկի ոճով, ուր իեխում է կառնակալի տարերը: Ավեսարանական դրվագները խաղարկվում են ժամանակակից Նյու Յորքում: Բուլգակովյան կամըջին, Թայմ դուրանում եւ Դիզերոդոդ ժողոցայում: Քրիստոսը հայտնվում է փչոփի ներհակի վրա լողալով, իր հետեւողներին կնոնում Կենսոնական գրոսայգու շարժմանի ջրերում: Գործող անձինք, այդ թվում եւ Դիսուսը, հազնված են ծաղրածուների կամ առնվազն դիմակահանդեսի մաս-

նակիցների նման, զգեստափոխվում ու դիմահարդարվում են հանդիսասեսի աչի առաջ: Քրիստոսի այտերին «կաթող» արցունքներ են նկարված: Նրա խաչելության սեսարանը տեղի է ունենում գիցեր, ինչ-որ հետեւախոսային արվարձանի ցեմետե հրադարանում, որը հնոսիիի դախես է կամ աղբանոց՝ բարձր մեսաղալարե ցանցով դարտոված: Դեմ այդ ցանցին էլ «խաչվում է» Դիսուսի դերակատարը այնպես ջղածզվելով ոսիկանական մեքենաների լուսարձակների օղորեից, սեսս է լեկնակավոր հոսանք է անցնում մարմնով:

«ՄԵՍԻԱՆ»
 1975, Իտալիա: Ռեժիսոր՝ Ռոբերտո Բեննի:

Ռոսելլինի: Քրիստոսի դերում՝ Պիեռ Մարիա Ռոսի:
 Ռոսելլինին, իր խոսուովանության համաձայն, ձգել է այնտիսի ֆիլմ նկարահանել, որը հարգալից է հավաստի հանդեմ, բայց միաժամանակ ընդունելի աթիսներին համար: Այն հարցին, թե ինչու ֆիլմը չի ավարտվում Քրիստոսի հարուցումը, այլ միայն դասարկ դամբանի կադրով, նա դասասխանել է, թե հավասացյալը հարության արտացոլը կեսնի Մարիամի հայացում: Այս երկակիությունը Ռոսելլինիի նախընտրած «մարմնավորման ոճի» արգասիքն է, մի ոճ, որն ասվածայինը ցույց է տալիս մարդկային միջոցով: Կրոնը, Ռեժիսորի համոզ-

մամբ, այս աշխարհի եւ ոչ թե անդրաշխարհի դասկանելին է իբրեւ մարդկանց հավաստի եւ ոչ գերբնական միջամտության արդյունք:

«ՎԵՐԶԻՆ ԸՆԹՐԻԵԸ»
 1975, Կուրա: Ռեժիսոր՝ Թոմաս Գուսիերես Ալես:

Այստեղ Քրիստոսը հեթանոսների բեւանական միջավայրում է երբ իր նախկին ծառաների ոսերը լվանալու նրա փորձն անհաջողության է մասնվում, Ուսուցչին ենթարկում են ծաղրածանակի: Իսկ նա, խոցվելով, հազվեհարգ էր սեսնում իր 12 հետեւողների հետ:

«ԴԻՍՈՒ ՆԱԶՈՐԵՑԻ»
 1977, Մեծ Բրիտանիա-Իտալիա: Ռեժիսոր՝ Ֆրանկո Զեֆիրելլի: Քրիստոսի դերում՝ Ռոբերտ Փուլես:

Մոս վեց ժամ սեւողությամբ այս ֆիլմը նկարահանվել է Վասիկանի դասվերով, հասուկ հեռուստասեստության համար եկեղեցու կողմից համեմարարված է ցուցադրել Զարարանաց Եաբաթը: Ուղղադական կաթոլիկ Չեֆիրելլին, որը հայտնի է Եբստիյան էկրանացումներով եւ կինոնորտաներով, բեմադրական գեղատուր արվեստը զուգակցել է Նոր կտակարանի կանոնական մեկնության հետ՝ հավասարիմ մնալով Սուրբ գրիի ոգուն եւ տառին: Անգլիացի Ռ. Փուլեսը, համընդհանուրի կարծիքով, Դիսուսի ամենագեղեցիկ դերակատարն է:

AJAX

Այսօր սուրիսական գործակալությունը հրավիրում է Չեզ Սեւ ծովի հանգստավայրեր

Պիցցուրա, Պարա, Սոչի, Դրիմ: Ինչպես նաև մանկական առողջարաններ եւ հանգստյան սենտեր:

Առաջարկում ենք նաև ուղեգրեր

Կիոթոս, Ասթրախ, Բուլղարիա, Եգիպտոս, Իսպանիա, Իսրայիլ, Ֆրանսիա, Մալթա եւ Տայուսանի հանգստավայրեր:

Պուլսկինի 43ա:
 ☎ 53 24 32 53 88 45:
 E-mail: ajax@arminco.com:

ԿՈՐԵԼ Է

Նոր Նորիի համայնքի լուծարված անհաս ձեռներեց Դարություն Դարությունյանի ՕՒԱ-052518 կլոր կնիքը (ԴԿԴ 25233005):
 Համարել անվավեր:

ԿՈՐԵԼ Է

Նոր Նորիի համայնքի լուծարված անհաս ձեռներեց Վարդան Դովհաննիսյանի ՕՒԱ-045061 կլոր կնիքը (ԴԿԴ 25224253):
 Համարել անվավեր:

OTTO

Գերմանական «OTTO» ֆիրմայի ներկայացուցչությունը Երևանում առաջարկում է աղանթներ լուծարված «OTTO» 2001թ. ամառային եւ ձմեռային կապալուզներին:

Հասցեն՝ Սարյան 22
Հայկոսի շենք, 2-րդ հարկ
Հեռ.՝ 538105

ՄԻԳՈՒՅԹԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական կարմիր խաչի ընկերությունը (ՀԿԽԸ) հայտարարում է մրցույթ առաջին օգնության գումարով, լուծարված մանկական ձեռներեցի տպագրության:

Մրցույթի լուծարմանը մասնակցելու եւ անհրաժեշտ փաստաթղթեր ստանալու համար մինչեւ օգոստոսի 20-ը դիմել է. Երևան, Պարոնյան 21, ՀԿԽԸ, հեռ. 53-83-40:

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Բարեկամները եւ ընկերները գավակցում են ժամանակավոր դրամային, Մառա, Նուր, Արա, Արմեն, Աննա Գանջալյանների, Ռուբեն, Անի Գրիգորյանների **ԳՈՒԳԵԼ ԳԱՆՁԱՅԱՆԻ** մահվան կադավերային:

Հոգեհանգիստը կկայանա 04.08.01 թ., ժ. 19.00-ին, հուղարկվողությունը՝ 05.08.01 թ., ժ. 14.00-ին, հասցեն՝ Կիսյան 18, բն. 31:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի ֆաղափառարանի ղեկավարի պաշտոնը համարվող հոգեբան օտարալեզու հանձնաժողովը հայտարարում է Երևան ֆաղափ «Կասկադ» համալիրին հարող սարածների հոգեբան օտարալեզու կազմակերպչին

Համառոտ տեղեկություններ օտարալեզու եւ կազմակերպչական մասին

Երևան ֆաղափ «Կասկադ» համալիրին հարող աջ եւ ձախ սարածների կառուցադրման օրագիրը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 25.11.2000 թ. հ. 775 որոշմամբ: Համալիրին հարող աջակողմյան եւ ձախակողմյան հասկանքների առանձին լուծարված օտարալեզու երթուղիները հոգեբանները կազմում են այդ օրագրի բաղկացուցիչ մասերը: Նշված սարածների հոգեբանները թույլատրվել է օտարալեզու օտարալեզու ՀՀ կառավարության 29.05.2001 թ. հ. 463 որոշմամբ: Օտարալեզու երթուղիները կազմվում են սարածագնահատման 1-ին եւ 2-րդ գոտու սահմանագծով: Աճուրդով վաճառվող հոգեբանների մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր 1 րմ-ի համար սահմանված է ձախակողմյան սարածի համար 25 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամի, իսկ աջակողմյան սարածի համար 20 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամի չափով:

Աջակողմյան 7.38 հա հատվածի օտարալեզու երթուղի 2-3 հարկանի առանձնահատվածները եւ դրանց ստանալու օրեկանները, ինչպես նաև հասարակական բնույթի այլ շենքերի կառուցման համար նախատեսվող հողամասերի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2.46 հա, մնացած 4.92 հա կառուցադրանքի կողմից կանաչադաշտային եւ բարեկարգման երթուղի սարած է, որն աճուրդում հաղթողին նախատեսվող իրավունքով կարող է սրվել վաճառվողության: Նշված սարածի համար ճանաչարհները եւ մայրերի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 5500 մ²: Տարածում ստորգետնյա ինժեներական հարողագծեր են նախատեսվում կառուցել զագամուղ 1600 զձմ, ջրմուղ 1830 զձմ, կոյուղի 1550 զձմ էլեկտրահաղորդման, զձմեր 1600 զձմ, սարածի կառուցադրման համար ժամկետ է սահմանվում 3 ամիս:

Ձախակողմյան հատվածի 1-ին հերթի կառուցադրման ընդհանուր մակերեսը կազմում է 12.6 հա, որից 2-3 հարկանի առանձնահատվածները եւ դրանց ստանալու օրեկանները, ինչպես նաև հասարակական բնույթի այլ շենքերի կառուցման համար աճուրդով օտարալեզու երթուղիները ընդհանուր մակերեսը՝ 5.04 հա, մնացած 7.56 հա կառուցադրանքի կողմից կանաչադաշտային եւ բարեկարգման երթուղի սարած է, որն աճուրդում հաղթողին նախատեսվող իրավունքով կարող է սրվել վաճառվողության: Թաղամասային ներքին ճանաչարհներն ըստ գործող նորմերի ղեկավարվելով կարող են սարածվել փողոցի, Սարգսյան փողոցային նրբանցքի հետ, որով ընդհանուր մակերեսը կազմում է 55200 մ²: Տարածի ստանալու համար անհրաժեշտ է կառուցել ինժեներական հարողագծեր զագամուղ 3375 զձմ, ջրմուղ 5000 զձմ, կոյուղի 3660 զձմ, էլեկտրահաղորդման օղակաբեկային ցանց 3190 զձմ, սարածի կառուցադրման համար ժամկետ է սահմանվում 5 ամիս:

ՀՀ ֆաղափառարանի օրենսգրի 210-216 հոդվածներով նախատեսված կանոնների կիրառմամբ սերվիսուսով կարող են ծանրաբեռնվել աճուրդով վաճառվող հողամասերը, որոնցից սահմանափակ օգտվելն անհրաժեշտ է (հարեան հողամասով անցնելու, երթուղիներ, էլեկտրահաղորդման, կառուցադրման եւ խողովակաշարերի անցկացման ու անհրաժեշտ, ջրամատակարարման եւ հողաբարելավման, ինչպես նաև անհրաժեշտ գույքի սեփականատերից այլ կարիքների համար, որով չեն կարող աղանդվել առանց սերվիսուսի սահմանման):

Աճուրդում հաղթողը պարտավոր է իր սեփական միջոցներով (եւ այլ անձանց միջոցներով ներգրավմամբ) նշված ժամկետներում աղանդվել «Կասկադ» համալիրի նշված հատվածների կառուցադրանքում սահմանված կարգով կազմված եւ հաստատված նախագծերով:

Ծանոթություն՝ աճուրդային լուծարմանը մասնակցողները պարտավոր են կառուցվող առանձնահատվածների ֆանակը, բացի հողատարածների ընդհանուր մակերեսից, կարող են ծեփվել աշխատանքային նախագծերի մեծամասն փուլում լուծարմանը օրագրի հիմնադրույթները:

Աճուրդն անցկացվում է փակ եղանակով ՀՀ «Քաղաքացիական օրենսգրի» եւ ՀՀ իրավական ակտերի դրույթներին համապատասխան:

Աճուրդում հաղթող է ճանաչվում այն մասնակիցը, ով առաջարկում է աճուրդով վաճառվող հողամասերի համար առավելագույն գին:

Աճուրդին կարող են մասնակցել ՀՀ օրենսդրությամբ հողի սեփականության իրավունք ունեցող իրավաբանական, ֆիզիկական անձինք, որոնք աճուրդային հանձնաժողովին կներկայացնեն հայտ, իրավաբանական անձանց դեմում մեծական գրանցման վկայականի մասնագետի եւ ֆաղափառարանի նշած բանկային հաշվին մասնակցության վճարի (200 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ) եւ վաճառվող հողամասերի մեկնարկային գին 5 տոկոսի չափով մուծված (փոխանցված) նախավճարի բանկային անդորրագրերի մասնագետները:

Աճուրդի լուծարմանը մասնակցողներին ծանոթանալու համար դիմել Երևանի ֆաղափառարանի սենյակային ֆաղափառարանային եւ ներդրումային օրագրերի վարչություն (սենյակ 309, հեռ. 54-18-62):

Հայտերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. սեպտեմբերի 1-ը: Աճուրդը կայանալու է Երևանի ֆաղափառարանում, 2001 թ. սեպտեմբերի 4-ին, ժամը 11.00-ին:

ԱՃՈՒՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱՎՈՐՈՒՄ

Carrier Ձեր սան եղանակը - Ձեր ընտրությամբ

Carrier ամերիկյան ֆիրմայի միակ ներկայացուցիչ **Katam International** ընկերությունը առաջարկում է Ձեզ սաքացնող/սառեցնող կոնդիցիոներների եւ համակարգերի լայն ընտրություն

Տրվում է 2 ամիս երաշխիք

Այցելեք մեզ Երևան, Մուկոկյան 33
 Հեռ. 53-02-42
 E-mail: carrier@armenia.com

Position Description: An international organization in Armenia is seeking a Medical specialist.

Location: Yerevan

Duration of employment: 12-month contract renewable for up to maximum of 30 months

Supervisor: Primary Health Care Advisor

Responsibilities: The Medical Specialist is an Armenian physician that provides support to the Primary Health Care Advisor and to Armenian Social Transition Program. The Medical specialist provides guidance to the project in all activities that deal with Armenian and Yerevan medical care delivery. This position also provides technical translation of critical meetings and health care documents and technical guidance to Yerevan health care delivery system.

- ◆ Provide assistance to the Primary Health Care Advisor in curriculum development, training, pilot site practice support, addressing prekazis, and liaison with health care delivery system.
- ◆ Assist with modification of family practice curricula to Armenian needs, including retraining of current physicians, and residency, as directed by PHCA.
- ◆ Assistance with development of quality assurance systems appropriate for Primary Health Care.
- ◆ Adaptation of treatment guidelines to Family Medicine training program.
- ◆ Development of referral guidelines, essential drug list, recommendations for inpatient, diagnostic and specialist services.
- ◆ Identify other local health care resources.
- ◆ Liaison with other health care providers within Yerevan.
- ◆ Other duties as assigned by Primary Health Care Advisor.

Qualifications:

- ◆ Doctor of Medicine from accredited Armenian medical school.
- ◆ Completion of post-graduate training in broad or narrow specialty.
- ◆ Three years practice of medicine, preferably within Yerevan.
- ◆ Familiarity with Yerevan or other region medical care delivery system from a provider viewpoint.
- ◆ Excellent written and oral English, Russian and Armenian language skills.
- ◆ Computer skills.

To Apply: Send resume with three references in English to resume_medspec_ast@yahoo.com by August 21, 2001.

@arminco
 Global Telecommunications

ՆՈՐ ԵԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Ինֆորմացիայի վերականգնում**
- **Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում**

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում
20% ցածր գներով

- **Գիշերայինը՝ ամսական \$ 20**
- **Շուրջօրյան՝ ամսական \$ 50**
- **Էլ. փոստը՝ ամսական \$ 10**

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26
E-mail: support@arminco.com
WEB: http://www.arminco.com

NEW MILLENNIUM MEDICAL GROUP
 (Մեծ առաջարկում ենք առողջությունը)

- Բարձրակարգ բժշկական կոնսուլտացիաներ եւ բուժման կազմակերպում 24 մասնագիտություններով
- Բարձրակարգ լաբորատոր եւ գործիքային ախտորոշում
- Հիվանդների խնամք, որոնցից մասնակցում են բոլոր վերուշյալ ծառայությունները նաև սան լուծարմանը

ՆՅՈՒ ՄԻԼԵՆԻՈՒՄ - Բարձր որակ, մատչելի գներ, ջերմ մթնոլորտ:
 Մեր հասցեն՝ Թումանյան 32/5
 Հեռ./ֆաքս 52-74-06

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի կուրորներ» սոցիալական առողջապահական հիմնադրամ առաջարկում է բարձրակարգ բուժում, հեմաֆիլի եւ լիարժեք առօրյա մեր համակարգի առողջարաններում եւ հանգստյան սենտերում:

Չեզ կրամադրվել հարմարավետ համարներ, կարվի սուրճ օրական 4 անգամ: Ժամանակակից սարքավորումներով ֆիզիոթերապիայի կաբինետներում Չեզ կտառարկեն բարձրակարգ բժշկները եւ բուժփուլերը:

Առողջարանների ուղեգրերի մեկ օրվա արժեքը 5-7 հազար դրամ է, հանգստյան սենտերը 4 հազար դրամ:

Երեխաներին սահմանված է ուղեգրերի գեղջ գներ:

Տեղեկությունների համար գանգահարել **57-78-34**, հասցեն Խորենացի 112:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՐՈՐՆԵՐՆԵՐ՝ ՀԱՄԱԿԱՐԱՄ